

OCIZLA - NARAVA IN LJUDJE

Ocizle, pri Kozini – večina ni poznala, morda le po smerokazu na stari cesti proti Kopru. Pa pustimo se presenetiti! Na prihodu v vas nas je pričakala **JANA JURIČ, PREDSEDNICA domačega društva ŠKTD »ZVEZA«** Ocizla in lokalna turistična vodnica Krasa in Brkinov. Dež nam jo je spet zagodel. Kljub razmočenemu terenu smo se odločili za krajši pohod mimo naravnih znamenitosti kraja. Vas namreč leži na stiku fliša in apnenca. Voda povsod »czlja«, poleti in pozimi in potem ob robu vasi izgine v skrivnostno kraško podzemlje. V jamski sistem se povezujejo Ocizeljska jama, Blažev spodmol, Maletova jama s slapom, jama z naravnim mostom... Na majhnem koščku – KRAS od A do Ž.

Na robu vasi stoji cerkva sv. Marije Magdalene, iz 17. stol., ki pa so jo na začetku 21. stol. vaščani popolnoma obnovili in v njej nas je sprejela ga. **MAJDA MIHALIČ TOMAŠTOVA**. Najprej je Majda zaljubljena v svoj kraj: zbira, zapisuje, objavlja pesniške zbirke. Letos je izdala svojo prvo knjigo anekdot »Svet okrog Štrklevice«, kjer predstavlja kraj in ljudi »svojih korenin«. Je pa tudi že desetletja prostovoljka Rdečega križa... Pogovor z Majdo je vodila naša vodička Jana. Iz sproščenega razgovora zvemo, da je vas stara več stoletij. Ljudje so se ukvarjali s poljedelstvom, vinogradništvom, živinorejo (najdlje so gojili ovce), pozneje govedo (do 200 glav). Svoje pridelke so prodajali v Trstu. Pomemben vir zaslužka je bilo tudi ledeničarstvo (Trst). V vasi so delali tudi obrtniki. Vaščani pomnijo tudi dogodke iz preteklosti. Še vedno je živa zgodba, da se je v vasi ustavil tudi Napoleon in se napil bistre ociske vode, pa zgodbe o čeških vojaki, ki so tu gradili kaverne, strelske jarke in rove med prvo svetovno vojno. V vasi je nekaj časa svoje raziskovalne in ustvarjalne počitnice preživel pisatelj, zvezdoslovec Scipio Slataper, ki ga je spremljal Majdin dedek. V znameniti knjigi Moj Kras (objavljena v italijanščini in slovenščini) je celo zapisal rojstni datum svojega mladega spremljevalca! Časi pa niso bili vedno idilični, vojna in španska gripa

po 1. svetovni vojni sta vzeli veliko število vaščanov. Sledila so leta kriz in veliko se jih je odselilo v Argentino in Severno Ameriko. In doba fašizma, ko je pretilo uničenje slovenskega naroda.

Najpogumnejši so se že zgodaj priključili TIGRU in samoiniciativno izvajali akcije proti tujim gospodarjem. Žal so bili izdani in obsojeni na dolgoletno ječo. Nekateri so preminuli že pred kapitulacijo Italije, preostali so se vrnili domov bolni, izčrpani in so kmalu umrli. Prav tem rodoljubom v poklon in spomin so vaščani uredili TIGROVSKO POT, po kateri organizirajo v juniju pohod, med letom pa se po njej podajo številni posamezniki in celo družine z otroki. Gostiteljici sta se pogovarjali tudi o 2. svetovni vojni, ko so vaščani podpirali partizane. Nemški okupator je kar dvakrat požigal po vasi. Duhovnik Gabrijel Piščanec je s svojim posredovanjem preprečil še večje žrtve. Med pogovorom smo spoznali posamezne vaščane (posebneže, sosede, družinske člane) njihove svetle in temne življenjske zgodbe.

Jana nas je nato popeljala v vas, ki je lična, urejena. Število prebivalcev se je v kratkem obdobju povzpelo na 160. Zlasti spodbudno je to, da je med njimi veliko otrok. Stopili smo v Komunsko hišo, kjer smo si pod njenim vodstvom ogledali priložnostno razstavo o pomembnih dogodkih in ljudeh. Na pročelju so odkrili spominsko ploščo rodoljubom tigrovcem in celo čredniku, vaškemu pastirju, ki je 37 let vodil na pašo skoraj 200 glavo vaško čredo. Komunska hiša je tudi prostor sestankov in prijetnih druženj. Že od leta 1900 je imela izjemno funkcijo. V njej je bilo stanovanje, v katero so se naselili vaščani v stiski, naključni obiskovalci...

Poslovali smo se in zahvalili prijazni vodički Jani in si obljubili, da se vrnemo junija, ko se bomo ob boljših vremenskih razmerah, sprehodili po celotni Tigrovski poti.

14. november 2023, zapisala Marica Gaberšnik, mentorica SSD